

BİR ÂYETİN BAŞINA GELENLER

Günümüzde de herhangi bir konuyla ilgili olarak kendilerine okunan âyetler karşısında “mesele âyet okumak değil, o âyeti sen biliyorsun da ben bilmiyor muyum sanıyorsun” diyenler esasında “bunlar öncekilerin kitaplarında var” demiş olurlar.

Giriş

Bu sayımızda Enfâl sûresinin 31. âyetini ele alacağız. Daha önceki yazı dizilerimizde olduğu gibi önce âyetlerin meal ve tefsirlerde ele alınışını gösterecek, sonrasında da âyetlerin doğru anlamının ne olması gerektiğini bulmaya çalışacağız. Ele alacağımız âyetin metni şöyledir:

وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَٰذَا إِن هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

Şimdi de bu âyete verilen meallerden bazı örneklerle göz atalım:

Âyetin Meallere Yansıması

Diyanet Vakfı'na ait meal şöyledir:

Onlara âyetlerimiz okunduğu zaman dediler ki “(Evet) işittik, istesek biz de bunun benzerini elbette söyleyebiliriz. Bu öncekilerin masallarından başka bir şey değildir.”

Âyette geçen “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” ifadesine “eski zamanlara dair masallar (fables of ancient times)” anlamı veren Muhammed Esed âyette, şiir konusunda mahir olan Mekkeli müşriklerin, istemeleri halinde Kur’ân’la boy ölçüşecek şiirler dizebileceklerinin konu edinildiğini düşünür.¹

Yukarıdaki âyette geçen “أَسَاطِيرُ” kelimesine meallerde

“masal, efsane, hikâye” anlamı verilir. Bu durum “أَسَاطِيرُ” terkinini geçtiği tüm âyetlerin mealleri için geçerlidir. Ali Arslan’a ait Büyük Kuran Tefsiri’ni diğerlerinden ayrı tutmalıyız. O, “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” ifadesiyle ilgili olarak “Esatir kelimesi geçmişlerin kitapları demektir.” der.²

Âyetin Tefsirlerde Ele Alınışı

Âyetin inişine sebep olarak Nadr b. Hâris b. Alkame b. Kelede’nin, Muhammed (s.a.v.)’in önceki ümmetlere dair kıssalardan bahseden âyetleri okuması üzerine “istesem ben de benzer şeyler anlatırım” demesi gösterilir. Rivayetlere bakılırsa Nadr, sık sık Fars ve Hîre bölgelerine gider, oralarda Rüstem ve İsfendiyyar hikayeleri dinler, farklı dinî grupların itikad ve ibadetlerine dair malumat edinirdi. Bu adam, bu düşüncedekilerin reisi olduğu için ayette çoğul kipin kullanıldığı söylenir.³

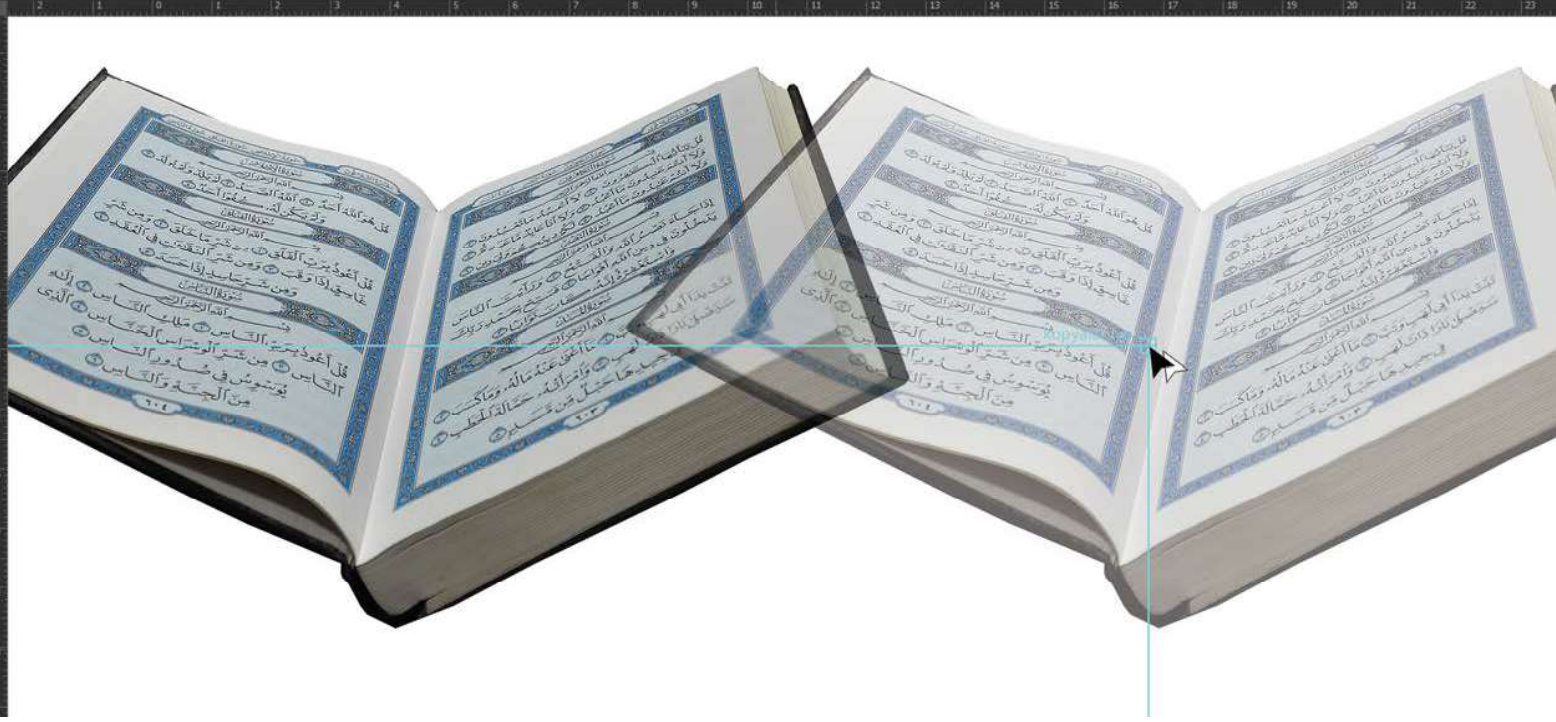
Tefsirler bu ve diğer âyetlerde geçen “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” ifadesine “hikayeler, hurafeler, efsaneler, yalanlar” anlamı vermişlerdir.

Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” ifadesiyle ilgili olarak önce kelime tahlili yapar. Çoğul (cem') olan “أَسَاطِيرُ” kelimesinin tekilinin (müfred) ne olduğu hususunda çeşitli ihtimallerden sözeder. Bu bağlamda kelimenin müfredi olarak “أَشْطَرَةٌ، أَشْطِيرَةٌ، أَشْطِيرٌ”

2 Ali Arslan, Büyük Kuran Tefsiri, İstanbul, 1987, XII, 228.

3 Beydâvî, Tefsir, II, 18; İbnü'l-Cevzî, Zâdü'l-mesîr, III, 348; Se'âlibî, Tefsir, II, 94; Hâzin, Tefsir, III, 27.

1 Muhammed Esed, Kur'an Mesajı Meal-tefsir, İşaret Yayınları, İstanbul, 1996, Türkçeye Çevirenler: Cahit Koytak, Ahmet Ertürk, I, 327-328.

kelimeleri sayar. Elmalılı şu ihtimali de nakleder: “سَطْر” kelimesinin çoğulu “سُطُور”, bunun çoğulu “أَسْطَار”, bunun çoğulunun da “أَسَاطِير” olabilir. Onun naklettiği bir başka görüş de “أساطير” kelimesinin “عَبَادِيد” ve “سَمَاطِيْطُ” kelimeleri gibi tekili olmayan çoğul kelimelerden olduğudur. Elmalılı devamında Fahrettin Râzi'den şu alıntılarını yapar:

“Çoğunluk (cumhur) “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” ifadesini “öncekilerin yazdıkları şeyler” olarak tefsir eder. İbn Abbas, ifadenin “öncekilerin yazdığı sözler” anlamına geldiğini söyler. Bazıları “أساطير” kelimesini “تُرَهَّاتٍ (الْتُرَهَّاتِ)” yani “hura-rafat ve ebatıl, uydurma, saçma, masal” şeklinde tefsir etmişlerdir. Ancak bu tefsir değil manadır. Esatîr (أساطير), türrehât (الْتُرَهَّاتِ) anlamına geldiği için değil, evvelkilerin esâtırı (أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ) Rüstem ve İsfendiyyar hikâyeleri gibi faydasız kelâmlar olduğu için “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” ifadesi “tür-rehât” olarak tefsir edilmiştir.”

Elmalılı'ya göre ne “أساطير” kelimesine ne de “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” ifadesine “eskilere ait faydasız sözler” anlamı vermek sadece lafızdan hareketle pek mümkün değildir. Bundan dolayıdır ki o, bu anlamın söz konusu ifadeye hura-felerden kinaye olarak verilmiş olduğuna dair geniş bir açıklama yapma ihtiyacı duyar.

Âyetin Kur'ân Bütünlüğünde Ele Alınışı

“أساطير” kelimesi Kur'ân'da fiil ve isim kalıplarıyla onaltı, “أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” terkiibi ise dokuz yerde geçer.

Kelimenin kökü “s-t-r = س ط ر” harflerinden oluşur. Fiil hali “سَطَرَ”dır ve “bir şeye hiza vermek, saf tuttur-mak” anlamına gelir. Mesela hizalı bir şekilde bina inşa etmek, hizalı bir şekilde ağaç dikmek ifade edilirken mecazen bu kelime kullanılır. Kur'ân'da hiza ve sıra anlamında “saff” kelimesi geçtiği için “satır” kelimesinin yazı dışında hiza ve sıra anlamında kullanımı da mecazidir. Türkçede de herhangi bir işteki düzen ve intizam için “şiir gibi” ifadesi mecazen kullanılır. Nitekim aynı kökten isim olan “مُصَيِّرٌ” kelimesi de Kur'ân'da mecazi bir kullanıma⁴ sahiptir ve “kişileri hizaya sokan, onlara saf tutturan” anlamında olumsuz bir anlamda kullanılır. Kelimenin geçtiği bir âyet şöyledir:

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ لَّسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ

Sen hatırlat. Senin görevin hatırlatmadır. Üzerlerine baskı uygulayıp onları hizaya sokacak değilsin. (Ğâşiye 88/21-22)

Ayette geçen “مصير” kelimesinin aslı “سَطَرَ”dır. “مصيّر” kelimesi Arapça harf değişim kuralları gereği “مصيطر” şekline dönüşmüştür. Nitekim “بمصيپر” şeklinde kıraat-lerin varlığından da bahsedilir.⁵ Anlamı, “hizaya sokan, müdahale eden”dir. Muhammed (s.a.v.)'in şahsında inanç konusunda tüm insanlara emredilen “doğrula-rı hatırlatmak ama baskı uygulamamak” prensibidir. Bununla birlikte bu ilkenin Tevbe sûresinin 5. âyetiyle (فاقتلوا المشركين حيث وجدتموهم) neshedildiğini söyleyenler olabilmektedir.⁶

4 Tûr 52/37; Ğâşiye 88/22.

5 Beydâvî, III, 528.

6 Suyûtî, ed-Dürü'l-mensûr, XV, 390.

Fiilin “yazı yazmak” anlamına gelmesi de muhtemelen yazıyla “harflerin hizaya sokulması, anlamlı bir şekilde sıralanması, bir nevi harflere saf tutturulması” sebebiyledir.⁷ Nitekim “düzene sokmak, hizalamak” anlamı aynı kökten cetvel anlamına gelen “المُسَطَّرَة”, harcı alıp sürmeye ve yüzeyi düzleyip şekillendirmeye yarayan “mala” anlamına gelen “المُسَطَّرِينَ”, “kasap bıçağı” anlamına gelen “السَّاطُور”, “metinde hiza, dizi” anlamına gelen “السَّطْر”, “birini gözleyip hizaya sokmakla görevli kişi” anlamına gelen “المُسَيِّطِر” kelimelerinde de vardır.

Fiilin bu asli anlamını Kur’ân’daki kullanım da teyid eder. Kur’ân’daki kullanımlarına geçmeden önce “أَسَاطِير” kelimesinin köküne dair bir hususu ele almak istiyoruz. “أَسَاطِير” kelimesinin “أُسْطُورَة” kelimesinin çoğulu olduğu ve “masallar, hikâyeler, efsaneler, aslı astarı olmayan rivayetler, bir düzen içinde olmayan sözler” anlamına geldiği söylenir ve kelimenin Kur’ân’da geçtiği yerler bu anlamın örneği olarak sunulur. Kelimeye bu anlamların verilmesi, tefsirlerin etkisiyle mi oluşmuştur yoksa aslı astarı olmayan bazı rivayetlerin sıralanmasına da fiilin aslî anlamına uygun olarak

“أَسَاطِير / أُسْطُورَة” denilmiştir bilmiyoruz bu geçtiği tüm âyetlerde kelimenin bu anlamının meal ve tefsirler tarafından tercih edildiği ortadadır. Ancak sözlüklere bakılırsa “أَسَاطِير” kelimesinin “السَّطْر” kelimesinin çoğulu olan “أَسْطَار” kelimesinin çoğulu yani çoğulun çoğulu (cem’u’l-cem’) olduğu da söylenir.

Nüzul sırası dikkate alındığında kelimenin Kur’ân’da ilk geçtiği yer Kalem sûresinin birinci âyetidir. Bu ayrıca, kelimenin Kur’ân’daki fiil halindeki tek kullanımıdır. Âyette kaleme ve kalemin yazdıklarına yemin edilmekte (وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ), böylece “سَطَرَ” fiilinin kalemle ilişkisi çok açık bir şekilde ortaya konmaktadır. Bu, “سَطَرَ” fiili ve bundan türeyen isimlerin aslî anlamını şekillendirmektedir. Alak sûresinin ilk inen âyetlerinde de kaleme vurgu yapılması (الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ) yazının önemini, dolayısıyla vahyin kalemle yazıya geçirilip korunmasının gereğini göstermektedir. Bu, Kur’ân’da geçen “أَسَاطِير” kelimelerinin, yazıya geçirilen önceki vahiylerle ilgili olabileceğini akla getirir. Zaten Kalem sûresinin 15. âyetinde de “أَسَاطِير” kelimesi bu anlamda geçmektedir. Tefsirlerin Kalem sûresinin ilk âyetinde geçen “وَمَا يَسْطُرُونَ” ifadesiyle ilgili olarak söyledikleri, kelimenin aslî manasını ortaya koyma adına önemli tespitlerdir. Fiilin başındaki “مَا” hâfinin mastariyye olduğunu ve fiilin “kalemin yazdıkları, insanlar tarafından kalemle yazılanlar” anlamına geldiğini söyleyenler⁸ olduğu gibi âyetteki ifadeyle insanların yapıp ettiklerini yazan meleklerin kastedildiğini⁹ söyleyenler de vardır.

Kelimenin Tûr sûresinin 2. âyetindeki kullanımına (وَكِتَابٍ مَّسْطُورٍ) dair tefsirlerde geçen ifadeler de önemlidir. Âyette kitab kelimesinin sıfatı olarak geçen “مَسْطُور” kelimesine müfessirler genelde “yazılmış = مكتوب” anlamı verirler.¹⁰ “وَكِتَابٍ مَّسْطُورٍ” ifadesi satırlara dökülmüş, yani kayda geçmiş, muhafaza edilmiş kitap anlamına gelir. Nitekim sonraki âyette bu işin yani satırlara döküp kayda geçirme işinin malzemesinden bahsedil-

7 Bazı müfessirler “السَّطْر” kelimesini “harflerin yazılmak suretiyle tertib edilmesi (ترتيب الحروف المكتوبة) şeklinde tanımlarlar. Bkz. Beydâvî, Tefsîr, III, 328; Allame Ebu’l-Fadl Şihâbüddîn es-Seyyid Mahmud el-Âlûsî (ö. 1270/1854), Rûhu’l-Me’ânî fî Tefsîri’l-Kur’ânî’l-Azîm ve’s-Seb’îl-Mesânî, Kahire, 2005, XXVII, 37; Şeyh İsmail Hakrî el-Bursevî (ö. 1137/1725), Tefsîru Rûhi’l-Beyân, İstanbul, 1912, IX, 184-185, Şirbînî de Tûr sûresinin 2. âyetini (وَكِتَابٍ مَّسْطُورٍ) tefsir ederken şu ifadeleri kullanır: “Tutarlı kelimeleri içeren tertibli harflerle düzenli satırlara yazılması düzgün olan kitaptır.” (متفق الكتابة بسطور مصفوفة في) bkz. a.g.m., es-Sîrâcü’l-Münîr, VII, 168. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, bu anlamı Kalem sûresinin ilk âyetlerinin tercümesine şöyle yansıtmıştır: “... ve kalem ve ehl-i kalemin satra dizdikleri ve dizecekleri hakkı için” bkz. Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır (ö. 1942), Hak Dini Kur’ân Dili, Matbaai Ebüzziya, İstanbul, 1938, VII, 5252.

8 “وَمَا يَسْطُرُونَ” ifadesini Katâde, İbn Abbas ve Mücâhid’in “وما يكتبون”, “وما يخطون” şeklinde tefsir ettiği rivayet edilir, Bkz. Taberî, Tefsîr, XII, 178-179; İbn Ebî Hâtim, Tefsîr, X, 3364; Beydâvî, Tefsîr, III, 431; Şirbînî, es-Sîrâcü’l-Münîr, VIII, 47.

9 İbn Kesîr, Tefsîr, VIII, 162.

10 Taberî, Tefsîr, XI, 479; İbn Kesîr, Tefsîr, VII, 432; Beğavî, Tefsîr, IV, 237.

mektedir (فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ). Nitekim Kur'ân'da iki yerde¹¹ geçen "قُرْطَاسٍ / قُرْطَاسٍ" kelimesi de vahyi kayda geçirirken kullanılan malzemeyi (kırtasiye) ifade etmektedir.

Kelimenin aslî anlamına uygun tefsirlerin yapıldığı bir diğer kullanım da iki âyet¹² geçen "كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ" şeklindeki kullanımlardır. Müfessirler iki âyet-te geçen "مَسْطُورٌ" kelimesine "yazılmış" anlamı verirler. Hatta âyette geçen "كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا" şeklindeki ifadenin "كان ذلك عند الله مكتوبًا" şeklindeki bir kıraatinden bahsederler¹³ ki bu, âyetin tefsiri mahiyetinde olmalıdır.

Ancak aynı kökten olan "أَسَاطِيرُ" kelimesinin geçtiği âyetlere sıra gelince, tefsir ve meallerin kelimeye "masallar, hikâyeler" anlamı vermeleri çok dikkat çekicidir. Kelime Kur'ân'da dokuz yerde geçmektedir.¹⁴ Biri hariç kelimenin geçtiği sûrelerin tamamının Mekki olması ve Mekke'de Ehl-i Kitab olmadığına dair algı, kelimeye bu anlamın verilmesinde etkili olmuş olabilir. Kelimenin geçtiği âyetlerden biri olan Furkan sûresinin 4. ve 5. âyeti şöyledir:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا وَقَالُوا أُسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

Görmezden gelenler, 'Bu, Muhammedin uydurup Allah'a mal ettiği şeydir. Başka bir topluluk da ona yardım ediyor' dediler. Yanlış ve yalana saptılar. Şunu da dediler: 'Bunlar öncekilerin satırlarında olanlardır; yazdırtmış, sabah akşam ona belletiliyor.'

4. âyette, Rasûlullah'ın tebliğ ettiği âyetlerin kendisine indirilen bir vahiy ürünü değil de başkalarının da yardımını alarak ortaya koyduğu yani "Allah bana vahyetti" diyerek insanlara okuduğu şeyler olduğunu söyleyenlerden bahsedilmektedir. Bu kişiler ayrıca "bunlar, öncekilerin satırlarında olanlar" diyorlar, Rasûlullah'ın onlara tebliğ ettiklerini, ona bazılarınca sabah-akşam imla ettirilen şeyler olduğunu söylüyorlar. Yani iddiaya göre Rasûlullah birilerinden dinliyor, sonra bun-

ları yazdırıyor. Âyette geçen "اُكْتَتَبَ" fiilinin istinsah ve istimlâ anlamına geldiği söylenir.¹⁵ Nitekim bazı müfessirler bu âyeti tefsir ederken, âyette sözü edilen kişilerin, "Muhammed bunları Ehl-i Kitab'tan istinsah ediyor, onlardan kitaplarında olanların kendisine yazılmasını istiyor" şeklinde itirazda bulunduklarından bahsederler.¹⁶

"أَسَاطِيرُ" kelimesinin geçtiği bir başka âyet şöyledir:

وَإِذَا تَنَالَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

Onlara âyetlerimiz okununca derler ki; "Tamam dinledik; istesek onun aynısını biz de söyleriz. Bunlar, öncekilerin satırlarında olandan başka bir şey değildir." (Enfâl 8/31)

Yukarıdaki âyette, kendilerine Kur'ân âyetleri okunduğunda, bunların kendileri için yeni bir şey olmadığını, daha önce de bunları duyduklarını, isteseler kendilerinin de aynısını okuyabileceklerini söyleyenlerden bahsedilmektedir. Nitekim devamında, kendilerine okunan âyetlerin öncekilerin satırlarında yani kitaplarda kayıtlı olduğunu söylüyorlar. Bunlar kendilerine okunan âyetlerin Muhammed (s.a.v.)'e Allah tarafından indirilen bir vahiy değil, onun önceki kitaplardan derlediği şeyler olduğunu düşünüyorlar. Nitekim bir sonraki âyette, kendilerine okunan âyetlerin yeni bir vahiy olmadığı hususunda kati bir kanaat taşıdıkları anlaşılmaktadır.

11 En'âm 6/7, 91.

12 İsrâ 17/58; Ahzâb 33/6.

13 Suyûtî, ed-Dürru'l-mensûr, XI, 726; Alûsî, Rûhu'l-Me'ânî, XXI, 201.

14 En'âm 6/25; Enfâl 8/31; Nahl 16/24; Mü'minûn 23/83; Furkân 25/5; Neml 27/68; Ahkâf 46/17; Kalem 68/15; Mutaffifin 83/13.

15 İbn Manzûr, Lisânü'l-'Arab, "k-l-b" md.

16 Şirbînî, es-Sirâcü'l-Münîr, IV, 441; Râzî, Tefsîr, VIII, 433; Beğavî, Tefsîr, III, 322.

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ أَوْ اثْبِتْنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

Bir zamanlar da şöyle demişlerdi: “Ey Allah! Eğer bu senin katından bir gerçek ise durma; gökten üstümüze taş yağdır, ya da bizi acıklı bir azaba çarptır.” (Enfâl 8/32)

“أساطير” kelimesinin geçtiği bir başka âyet şöyledir:

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءَهُكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

Bunların içinde seni dinleyenler vardır ama Kur’ân’a yaklaşım biçimlerini kalpleri üzerinde örtülere ve kulaklarında ağırlığa dönüştürmüşüzdür. Tüm âyetleri görseler inanmazlar. Sana geldiklerinde seninle çekişirler. Görmezlik eden o kimseler, ‘Bunlar öncekilerin satırlarında olanlardır.’ derler (En’âm 6/25)

Yukarıdaki âyetin öncesinde, mesela 20. âyette kendilerine kitap verilenlerin, Muhammed (s.a.v.)’i, kendi oğullarını tanıdıkları gibi tanıdıkları bildirilir. 26. âyette de bu kişilerin, kendilerinin doğru yoldan uzak kaldığı gibi başkalarına da engel oldukları bildirilir. Bunlar, kendilerine tilâvet edilenler için “bunlar zaten öncekilerin kitaplarında varolan şeyler” derler.

Sonuç

Sonuç olarak Rasûlullah’a yapılan itirazların bir yönünü de “söylediğin şeyleri biliyoruz, bunlar önceki

kitaplarda da var, yeni bir şey söylemediğine, zaten bildiğimizi, elimizde olanı tekrar ettiğine göre sana neden ayrı bir değer verip tâbi olalım ki? şeklindeki itiraz oluşturunuyordu. Esasında bu, Kur’ân’ın ve Muhammed (s.a.v.)’in musaddık vasfının, itiraz edenler tarafından itirafı anlamına geliyordu. Kur’ân öncekilere inenleri tasdik ediyordu ama bazen de daha hayırlısıyla onları neshediyordu. Kur’ân, “Rabbiniz size ne indirdi?” diye sorulduğunda (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ) “öncekilerin aynısı” (قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ)¹⁷ diyenlerin yanı sıra aynı soruya (وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ) “hayır (خَيْرًا)”¹⁸ yani öncekinin daha iyisini indirdi diyenlerden bahsetmektedir. Bakara sûresinin 105. âyetinde de Ehl-i kitaptan kâfir olanlar ile müşriklerin, ellerindeki kitaptan daha hayırlısının kendileri dışındakilere verilmesini ummadıklarından bahsedilir. (مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ)

Yukarıda temas edilen âyetlerde geçen “أساطير الأولين” ifadesine “eskilerin masalları” anlamı vermek, söz konusu itirazın içeriğini tam anlamamak ve günümüzdeki yansımalarını da kaçırmak olur. Günümüzde de herhangi bir konuyla ilgili olarak kendilerine okunan âyetler karşısında aynı tavrı gösteren mesela “mesele âyet okumak değil, o âyeti sen biliyorsun da ben bilmiyorum” diyenler esasında “إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ” yani “bunlar öncekilerin kitaplarında var” demiş oluyorlar. Bunu söylemekle, kendilerine hatırlatılan âyetlerin Allah’ın vahyi olduğunu ancak bu âyetlerin muhataplarının kendilerinin değil öncekiler olduğunu ima ederler. Bunlar, Allah bugünün insanına bir kitap indirecek ol- saydı hükümlerin farklı olacağına inanırlar. Dolayısıyla bunlara göre bugünün akli başında dindarı (!) asırlar önce birilerine indirilmiş kitabı okumak yerine bugün Allah kitap indirseydi neler söylerdiyi tahmin etmek ve oturup Allah gibi kitap yazmaktır (!)

¹⁷ Nahl 16/24.

¹⁸ Nahl 16/30.